

Bedre håndtering av kommunalt avfall vil redusere utslippene av klimagasser

- Mengden kommunalt avfall forventes å øke med 25 % fra 2005 til 2020.
- Økt gjenvinning av avfall og en reduksjon av avfallet som deponeres på fyllplasser, er viktig for å takle de miljømessige konsekvensene av økte avfallsvolumer.
- Etter hvert som resirkulering og forbrenning med energigjenvinning blir vanligere, forventes netto klimagassutslipp fra kommunal avfallshåndtering å bli betydelig redusert innen 2020.
- Å begrense eller unngå økte avfallsvolumer vil bidra til å redusere klimagassutslippene fra avfallssektoren og ha andre fordeler for samfunnet og miljøet.

Økende avfallsvolumer

I gjennomsnitt produserte hver europeer 460 kg kommunalt avfall i 1995. Denne mengden steg til 520 kg pr. person i 2004, og det forventes at økningen fortsetter til 680 kg pr. person i 2020. Totalt vil dette utgjøre en økning på nærmere 50 % på 25 år. Den forventede økningen i avfallsvolumene skyldes hovedsakelig forventet fortsatt vekst i det private sluttforbruket (dvs. en gjennomsnittlig økning i EU-15 og EU-12 på henholdsvis 2 % og 4 % årlig innen 2020 (Europakommisjonen, 2006)) og en fortsettelse av dagens forbruksmønstre.

Som figur 1 viser, er det imidlertid store forskjeller

mellom medlemsstatene i EU-15 ⁽¹⁾ og EU-12 ⁽²⁾. Mens en borger i EU-15 produserte gjennomsnittlig 570 kg i 2004, var det tilsvarende tallet for EU-12 bare 335 kg. Etter hvert som økonomiene og forbruksmønstrene i EU-12 utvikles videre, antas det at avfallsvolumene kommer til å øke de neste 15 årene og nærme seg dagens EU-15-nivå. Mengdene kommunalt avfall i EU-15 og EU-12 forventes å øke med henholdsvis 22 % og 50 % innen 2020. I perioden sett under ett kommer mer enn 80 % av det totale volumet kommunalt avfall til å bli produsert i EU-15.

Om vi hadde tatt alt det kommunale avfallet som blir produsert i EU i 2020 (dvs. om lag 340 millioner tonn) og

spredt det utover, ville det dekket hele Luxembourg med et 30 cm tykt lag eller hele Malta med 2,5 m!

Disse resultatene tilsier at vi må øke innsatsen for å forebygge avfallsproduksjonen betydelig dersom vi skal nå målet i Det 6. handlingsprogrammet for miljø om en vesentlig reduksjon i avfallsvolumene.

Økt gjenvinning og redusert deponering av avfall

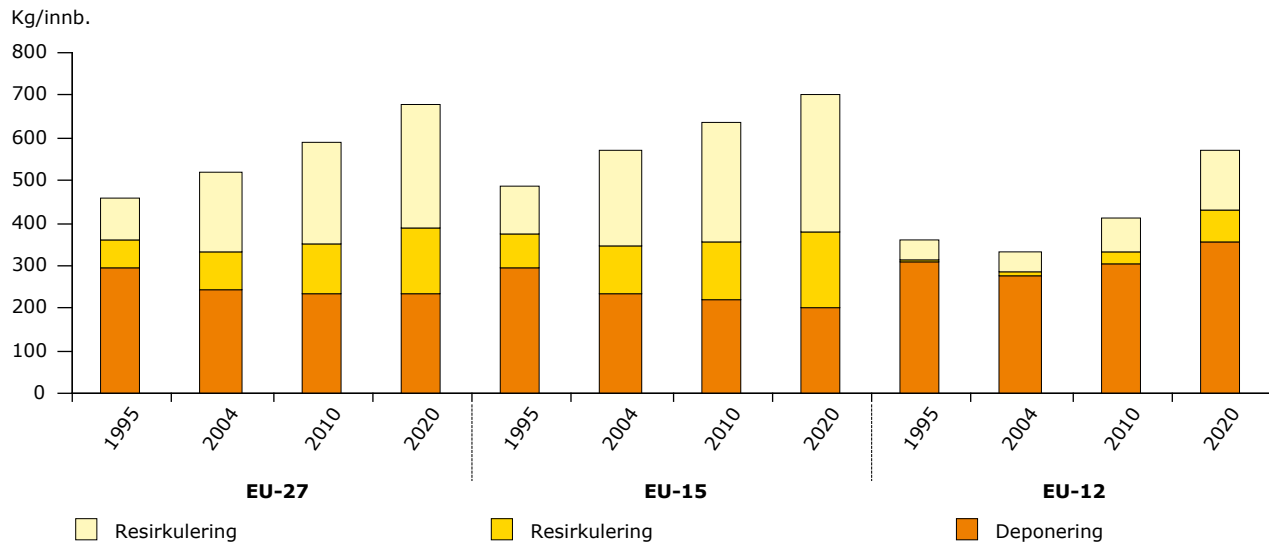
Historisk sett har deponering på fyllplasser vært den vanligste behandlingsmetoden for kommunalt avfall, men de siste 20 årene har det forekommet en betydelig nedgang i deponeringen. I 2004 ble 47 % av det totale

⁽¹⁾ Østerrike, Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, Hellas, Irland, Italia, Luxembourg, Nederland, Portugal, Spania, Sverige, Storbritannia.

⁽²⁾ Bulgaria, Den tsjekkiske republikk, Kypros, Estland, Ungarn, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Romania, Slovenia, Slovakia.

Figur 1 Produksjon og håndtering av kommunalt avfall i Europa (pr. innbygger)

Kilde: Eurostat og ETC/RWM.

volumet av kommunalt avfall i EU deponert (se figur 1). Denne andelen forventes å synke til om lag 35 % innen 2020. Resirkulering og andre former for materialgjenvinning forventes å øke fra dagens nivå på 36 % til rundt 42 % i 2020. Forbrenning ble brukt for 17 % av det kommunale avfallet i 2004, og andelen forventes å øke til 25 % innen 2020.

Disse trendene skyldes delvis en politikk som har som mål å øke resirkulering og gjenvinning av emballasjeavfall (f.eks. emballasjedirektivet av 1994) og redusere mengden biologisk nedbrytbart kommunalt avfall som går til deponering (f.eks. deponidirektivet av 1999). Det forventes generelt en videre reduksjon av mengden kommunalt avfall som deponeres på fyllplasser,

noe som gjenspeiler innsatsen nasjonalt og på europeisk plan for blant annet å oppnå målene i Det 6. handlingsprogrammet for miljø.

En EEA-utgivelse (EEA, 2007) illustrerer mønstrene i medlemsstatenes tilnærming til avfallshåndtering, særlig i forhold til deponidirektivet.

Reduserte utslipp av klimagasser fra kommunal avfallshåndtering

I 2005 utgjorde utslippene av klimagasser fra avfallshåndtering om lag 2 % av de totale utslippene i Den europeiske union.

Utslipp av metan, en av de seks klimagassene som omfattes av Kyoto-protokollen, knyttes særlig til landbruk (og da særlig til storfe) og deponering på

fyllplasser. EUs deponidirektiv kan derfor bidra til at målet om reduserte klimagassutslipp oppfylles, f.eks. gjennom metangjenvinning og en reduksjon av mengdene nedbrytbart kommunalt avfall som deponeres på fyllplasser. En annen kopling mellom avfallshåndtering og klimaendringsspolitikk er energiforbruket (som forårsaker klimagassutslipp) forbundet med innsamlingen, behandlingen og produksjonen av avfall.

Nettutslippene av klimagasser fra håndtering av kommunalt avfall forventes å synke fra et toppnivå på om lag 55 millioner tonn CO₂-ekvivalenter pr. år på slutten av 1980-tallet til 10 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020 (figur 2).

Dette skyldes to forhold: På den ene siden forventes avfallsmengdene som kommer til renovasjonsanleggene å øke i takt med at hver innbygger produserer mer avfall og avfallsinnsamlingen blir ytterligere forbedret. Dette gjør at de direkte utslippene av klimagasser fra avfallshåndtering stiger. Deponering står for 60 % av totalen i 2020 og resirkulering og forbrenning for om lag 20 % hver.

På den andre siden kommer resirkulering og forbrenning til å bli mer utbredt. Dette utgjør besparelser i form av unngåtte utslipp av klimagasser, som veier opp for direkte utslipp. Resirkulering bidrar med 75 % av totalt unngåtte utslipp innen 2020 og forbrenning med nesten 25 %.

Derfor viser prognosene at bedre håndtering av kommunalt avfall vil redusere utslippene av klimagasser i Europa og bidra til å frikople miljøbelastningen fra den økonomiske veksten, som jo er et av målene i Det 6. handlingsprogrammet for miljø. I tillegg bidrar den forventede videreutviklingen av resirkulering og det at avfall i økende grad brukes som ressurs, til at prognosene peker i retning av å oppfylle det langsiktige målet om et resirkuleringssamfunn, som det heter i den tematiske strategien for forebygging og resirkulering.

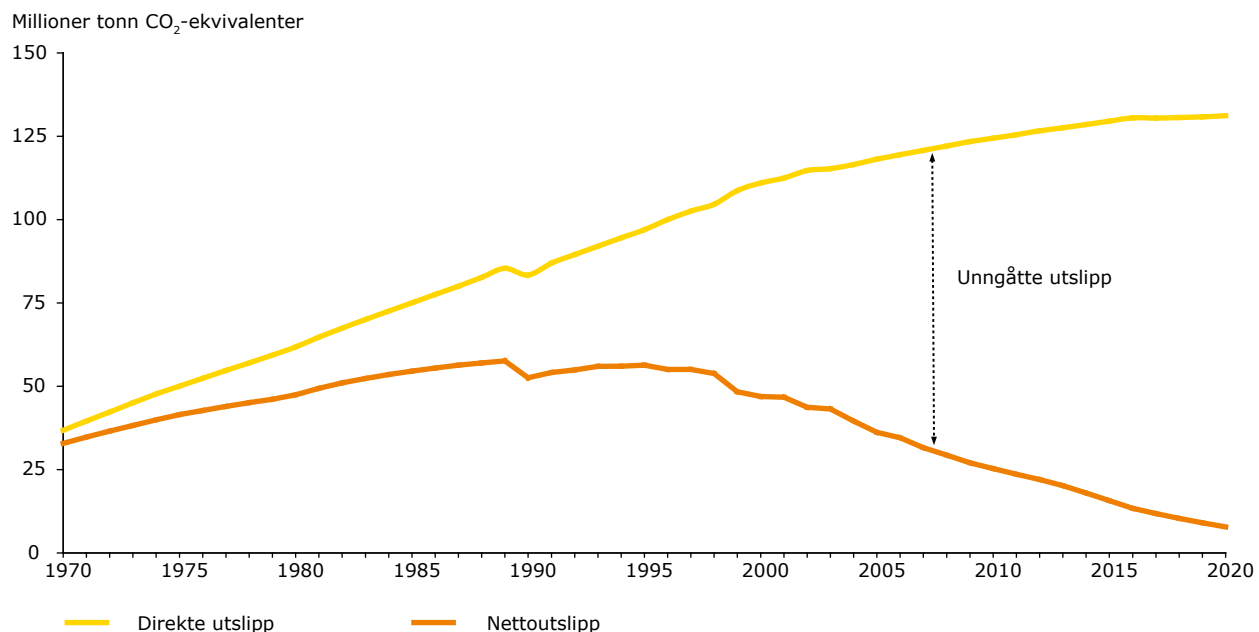
Prognosene i denne studien forutsetter at avfallshåndteringskapasiteten øker i takt med behovet. Dersom investeringer i nye, forbedrede håndteringsanlegg

imidlertid ikke holder tritt med økningene i avfallsmengden, kan klimagassutslippene øke som resultat av ineffektiv håndtering.

Flere fordeler ved å begrense eller unngå vekst i avfallsvolumene

Selv om prognosene viser at nettutslippene av klimagasser vil falle selv om avfallsvolumene øker, kommer tiltak for å begrense eller unngå den forventede veksten i avfallsvolumene til å redusere utslippene av klimagasser fra avfallshåndteringssektoren ytterligere. Innsamling og transport av avfall, som er nært knyttet til avfallsvolumer, anslås å utgjøre under 5 % av de direkte klimagassutslippene fra avfallssektoren, hovedsakelig på grunn av de

Figur 2 Trender og prognoser for klimagassutslipp fra kommunal avfallshåndtering i Den europeiske union

Kilde: ETC/RWM.

korte avstandene kommunalt avfall vanligvis transporteres. Denne andelen vil imidlertid være oppe i 40 % i 2020.

Å begrense avfallsvolumene vil også ha andre fordeler, som reduserte kostnader ved avfallshåndtering og redusert luftforurensning (partikler og nitrogenoksider) og støy relatert til innsamling og transport av avfall. Kostnadene ved avfallshåndtering kan ellers øke betydelig i takt med volumet. Kostnaden ved å

samle inn og behandle avfall er særlig store, og å produsere avfall er pr. definisjon et tap av ressurser.

Oppsummert kan Europa ikke si seg fornøyd når det gjelder den stadige avfallsveksten — noe som gjenspeiler dagens ikke-bærekraftige forbruk og produksjonsmønstre — da dette på lang sikt kan oppheve effekten av forbedringene som finner sted i avfallshåndteringssektoren.

Kilder

Europakommisjonen (2006), *European Energy and Transport — Trends to 2030 — update 2005*, De europeiske fellelskap, DG TREN, Luxembourg.

EEA (2007), *The road from landfilling to recycling: common destination, different routes*, Det europeiske miljøbyrå, København.

EEA (2008), Underlagsdokumentasjon til EEA Briefing 2008/01 *Bedre håndtering av kommunalt avfall vil redusere utslippene av klimagasser*, Det europeiske miljøbyrå, København. http://reports.eea.europa.eu/briefing_2008_1/en/Supporting_document_to_EEA_Briefing_2008-01.pdf.

European Environment Agency
Kongens Nytorv 6
1050 Copenhagen K
Denmark

Tel.: +45 33 36 71 00
Fax: +45 33 36 71 99

Web: eea.europa.eu
Enquiries: eea.europa.eu/enquiries

